

АЁЛ ТИМСОЛИНИНГ МАҚОЛ-МАТАЛЛАРДА ИФОДАЛАНИШИ.

Akhrorova Ruzikhon Usmanovna,
Ferghana State University, PhD, senior teacher.

Шокирова Хадичахон Неъматжон қизи,
ФарДУ, чет тиллар факультети
21.101 гуруҳ талабаси.

Аёл ҳақидаги деярли барча мақол ва маталларнинг маълум миқдордаги ҳазил билан гапиришини, яъни, заиф жинс эркак ҳимояси ва ҳомийлигига муҳтож деб ҳисобланмайди. Халқ фикри эркакка наслнинг вакили деб мурожаат қилади, мақоллар, гўё одамларни аёл билан боғлиқ ҳар хил ҳаётий муаммолар ҳақида огоҳлантиради. Шунинг учун *femme* сўзи кўпинча ўзининг иккинчи маъноси – "хотин" бўлиб келади. Табиий, яхши хотин – бахтли оилавий ҳаёт гаровидир:

- "Femme bonne vaut une couronne".
- "De bonne armes est arme, qui a bonne femme est marie".
- "Qui a une femme de bien, vit longtemps bien".
- "Femme prudente et bien sage
Est i'ornement du menage".

Femme сўзи кўпинча "хотин" маъносида пайдо бўлиши ажабланарли кўринмайди: халқ фикри бахт ва фаровонлик тушунчасини оилавий ҳаёт билан боғлайди. Бундан ташқари, *femme* сўзи фақат шу маънода ижобий маънога эга эканлигини таъкидлаймиз, "аёл" маъносини англатувчи сўз мақолларда албатта салбий. Бундай ҳолатда, М.Ягеллонинг аёл ҳақида фикр эркак томонидан яратилиши ҳақидаги тезис яна бир бор тасдиқланади ва айнан шу фикр бизнинг онгимизда мустаҳкамланади.

Табиийки, оилавий муаммолар биринчи навбатда доимо аёлларни қизиқтирган, аммо аёлга қаратилган ва унга эр танлашга кўрсатма берувчи мақоллар ҳар қандай тилда жуда оз. Француз тилидаги аёлга кўрсатма берадиган "Les maris sont comme les melons, il faut en essayer plusieurs pour en trouver un bon" мақолининг эркакни огоҳлантиришдаги ўхшаш бор: "Femme et melon to peine les connait-on".

Шуни ҳам таъкидлаш керакки, бундай мақолларда хотин-хотин қўлга киритиш объекти бўлиб, унга эга бўлиш ёки бўлмаслик мумкин, бинобарин, қўлга киритмасангиз – ҳеч нарсадан маҳрум бўлмайсиз, қўлга киритсангиз – кўп нарсага эришасиз:

- "Des femmes et des chevaux, il n'en est point sans defaults".
- "Qui femme a, guerre (noise) a".
- "Se garde de femme epouser"

qui veut en paix se reposer".

- "Dieu aime l'homme quand il lui ôte sa femme".

Тезист тайёрлаш жараёнида қизиқарли материалларни адабий манбалардан олинган барқарор ифодаларнинг луғати бўлди. (Bologne J. Cl. Les allusions littéraires. Dictionnaire commenté des expressions d'origine littéraire, 1989).

Кутилганидек, адабиёт аёл табиатининг номукамаллиги ҳақидаги умумий қабул қилинган стереотипга амал қилади, асосан, аёлларнинг бевафолиги, ўзгарувчанлиги, енгилтаклиги масхара қилинади:

- "Ne fais aucune confiance a la race feminine" (Iphigenie en Tauride, vers 1298);

- "C'est un animal toujours changeant et variable, la femme" (Eneide, IV, 569-versiya);

- "Une femme souvent

N'est qu'une plume au vent" (V. Hugo);

- "La tete d'une femme est comme la girouette

Au haut d'une maison, qui tourne au premier vent" (Depit amoureux, IV, 2);

- "Comme la plume au vent

Femme est volage ..." (E. Duprez, 1858).

Табиийки, бадий асарларда аёлларга қаратилган кўплаб яхши сўзларни топиш мумкин, аммо, айнан аёлларнинг камчиликлари ҳақида кинояли шаклда гапириладиган сўзлар "қанотли" ибораларга айланди. Л.Арагон шеърларидан бирида ушбу анъанани синдиришга уринди ва аллақачон маълум бўлган иборани қайтариб, қуйидагича ёзди:

L'avenir de l'homme est la femme

Elle est la couleur de son ame

Elle est sa rumeur de son bruit ... (" Le Fou d'Elsa ")

Ушбу сатрларга жавобан бошқа шоирлар шундай ёзишган:

Mais les femmes toujours

Ne ressemblent qu'aux femmes

Et d'entre elles les connes

Ne ressemblent qu'aux connes

Et je ne suis pas bien sur

Comme chante un certain

Qu 'elles soient l'avenir de l'homme.

(Jak Brel "La ville s'endormait", 1977)

J'declare avec Aragon

Qu'le poete a toujours raison

La femme est l'avenir des cons

Et l'homme n'est l'avenir de rien.

(Renaud "Ou c'est que j'ai mis mon flingue", 1979)

ФЙДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР:

1. Akhrorova R.U. Semantic analysis of phraseological units representing “youth” in French and Uzbek languages. Theoretical & Applied Science, – 2021. № 7. – P. 122-126.
2. Akhrorova R.U. Semantic analysis of phraseological units representing age periods in French and Uzbek languages. Theoretical & Applied Science, – 2020. № 3. – P. 186-189.
3. Akhrorova R.U. (2021/9/28). The Linguistic Image of The World and The Gender Aspect of The Concept of “Age” In French and Uzbek. International Scientific Journal Theoretical & Applied Science, 101, 585-589.
4. Akhrorova R.U. (2021/7/23). Semantic Analysis of Phraseological Units Representing “Youth” in French and Uzbek Languages. International Scientific Journal Theoretical & Applied Science, 99, 122-126.
5. Гуревич А. Я. Ўрта аср Европасининг маданияти ва жамияти замондошлар кўзлари билан.- Москва: Санъат, 1988.- 367 б.
6. Pineau J. Proverbes et dictons franpais / Que sais-je, N706.-P.: Press press univ. de France, 1979. - 128 p.
7. Jurayeva Sh. X. Chet tilini o'qitishda elektron darsliklarning ahamiyati. Eurasian journal of Academic research, volume 1 issue 8, november 2021, pages 98,99,100
8. Jurayeva Sh. X. On the expression of words from french lanuage to uzbek language. American journal of social and humanitarian research, vol 2 no 9, Pages 119,120,121
9. Dehqonov Islom Teshaeovich.(2022) Scientific-Theoretical Bases and Principles of Speech Etiquette Units in World Linguistics (“Etiquette De La Parole”). Volume 14. 39-42.
10. Dehqonov Islom Teshaeovich.(2022) FRANSUZ NUTQIY ETIKETIDA PRAGMATIKA VA INTONATSIYA. GOSPODARKA I INNOWACJE. Volume: 24.975-978.